

НАТО агресија на Југославију

Недужне жртве

Пише др Миљан МИЛКИЋ

Током бесомучног бомбардовања српских градова и села, дугог 78 ноћи и дана, погинуло је више од хиљаду војника и полицајаца и око две хиљаде цивила

Нападу НАТО на Савезну Републику Југославију претходили су сукоби припадника МУП-а Републике Србије и Војске Југославије са сепаратистичким групама на Косову и Метохији. Сукоби су ескалирали марта 1998. године након ликвидације једне сепаратистичке групе у централном делу Косова и Метохије. Током лета снаге безбедности Србије и СРЈ потиснуле су наоружане сепаратисте са највећег дела територије.

На јесен је склопљен споразум Милошевић – Холбрук којим је предвиђено повлачење снага безбедности и група наоружаних сепаратиста, затим, присуство Верификационе мисије ОЕБС-а на терену и извиђачки летови НАТО авијације. Међутим, након повлачења снага безбедности, сепаратисти су заузели више важних положаја. Након што је, јануара 1999. године,

у сукобу са полицијским снагама у селу Рачак погинуло 45 Албанца, Вилијам Вокер, шеф Верификационе мисије, закључио је да је реч о масовном злочину.

Случај Рачак послужио је као оправдање за агресију на СРЈ. Одлука о ваздушном нападу на СРЈ донета је без одобрења Савета безбедности УН и супротно принципима међународног права. Напади на СРЈ почели су нешто пре 20 часова 24. марта 1999. године, а влада је исте ноћи прогласила ратно стање. Авиони су полетали из база у западној Европи, САД и са носача авиона, док су крстареће ракете лансиране са бомбардера, бродова и подморница.

Војска Југославије је првих дана рата потиснула већину сепаратиста у Албанију, одакле су све време трајања рата неуспешно покушавали да се убаце на простор Космета. Жестоке борбе вођене су у рејону карауле Кошаре.

ста, 60 добровољаца и три цивилна лица на служби у војсци. Када је реч о припадницима Министарства унутрашњих послова, током НАТО бомбардовања погинуло је 325, а нестало 24 особе. Укупно је погинуло 1.008 војника и полицајаца.

Званичног податка о броју страдалих цивила у НАТО бомбардовању још нема. Процене се крећу од 500 до 2.500 погинулих, а најчешће се наводи број од око 2.000. НАТО је масовно користио касетне бомбе, муницију са осиромашеним уранијумом, употребљени су „невидљиви“ бомбардери Б-2 и „графитне бомбе“ за онеспособљавање снабдевања струјом.

Током бомбардовања страдали су цивили у многим српским градовима. Трогодишња девојчица Милица Ракић погинула је од гелера у свом дому у Батајници 18. априла. У ноћи између 22. и 23. априла у згради РТС-а погинуло је

Савезна влада је након бомбардовања штету проценила на више од 100 милијарди долара. Као релевантнији узима се податак од 29, 6 милијарди долара до кога је дошла група српских економиста. Занимљива је рачуница италијанских аналитичара који су проценили да је од тог новца могло да се прехрани 79 милиона људи на планети.

У бомбардовању су тешко оштећени привредни објекти, школе, здравствене установе, инфраструктура, медијске куће и споменици културе. На основу података Грађевинске дирекције Србије, који су објављени у марту 2006. године, уништена су 54 објекта путне инфраструктуре (од тога 44 моста), 18 објеката железничке инфраструктуре (17 мостова) и 148 објеката високоградње (стамбени и јавни објекти). У ову евиденцију нису уврштене привредне зграде и приватне куће.

и разарања

Упркос сталним нападима сепаратиста и супериорности НАТО у ваздушном простору, војска је претрпела минималне губитке у техници.

Рат је окончан 9. јуна у Куманову потписивањем Војнотехничког споразума представника владе СРЈ и владе Србије са представницима НАТО о повлачењу војске и полиције са Косова и Метохије и распоређивању међународних снага. Последње дејство НАТО евидентирано је 10. јуна око 13 часова у околини Косовске Каменице. Истог дана Савет безбедности Уједињених нација усвојио је Резолуцију 1244.

За 78 дана трајања ваздушних напада 19 земаља чланица западне војне алијансе погинуо је 631, а нестало је 28 припадника Војске Југославије. Од тог броја, 72 су официри, 41 подофицир, 18 војника по уговору, 191 војник на служењу војног рока, 245 резерви-

16 радника. НАТО бомбардери су погодили путнички воз у Грделичкој клисури, аутобусе код Приштине и на путу Пећ-Кула-Рожаје.

Масовно су страдале и албанске избеглице, чије колоне је авијација НАТО погодила на путу Ђаковица-Призрен, као и код села Кориш близу Призрена.

Заостале бомбе и даље угрожавају безбедност грађана на појединим локацијама, а још увек су видљиве рушевине попут зграде Генералштаба у центру Београда. Процењује се да је за 78 дана бомбардовања на територији Србије изручено 10-15 тона осиромашеног уранијума који наставља да угрожава здравље грађана. ■